

"בילדותי היו הרבנים אורחים קבועים בבית!"

"מצאתי את מישכחתי במחנה בלבנון, בחדר אחד, שלא היה די גדול כדי להכיל גם אותי..."

"כשתקום המדינה הפלסטינית, הדבר הראשון שאעשה יהיה לנסוע לביתי בחיפה!"

● אתה חושב שיש מנהיג כזה בישראל?

יש קולות כאלה, אבל לא מנהיג. זאת אומרת שאין סיכוי? הלחץ הבינלאומי יכריח אותם. כשיהיה רסאנט וכשיהיה הרגע הנכון ויהיו אינטרסים משותפים לשתי המדינות, הם יכריזו על הפסקת המלחמה ועל הדרך של הסכמי-שלום כדרך לפיתרון הסיכסוכים. כמו שנחום גולדמן אמר בזמנו: "אי אפשר למנוע את הכלת-ינמנע".

● אתה חושב שתחת לחץ והכרח יכול להיות שלום אמיתי בין שני העמים?

כך פועל העולם, ואנחנו לא יכולים לחיות מחוצה לו.

● אחד הדברים שיותר מפחידים את הישראלים הוא רצונם של הפלסטינים ברמי אלה וברמלה, בשכם וביפו, בחברון ובחיפה.

הערים האלה כולן פלסטיניות, אבל זה נושא למשאומתן.

גלית, זמן קצר אחרי נאומו בוועידת האו"ם בז'נבה.

● שמעתי עכשיו את נאומך במליאת הוועידה של האו"ם. אתה גונם הבלתי-ממשלתיים. אתה מקורר שהדיו יגיע לאוזני הישראלים?

כן אני מקווה, כך גם ביקשתי בנאומי.

● יש לך משהו ספציפי לומר לעם בישראל?

לא. אני חושב שאמרתי בנאום כל מה שצריך להיאמר.

● יש לך משהו מיוחד לומר לישראלים לפני הבחירות שיערכו בנובמבר?

שיקשיבו ויבינו שקיצוניות המדינה יוצגת על-ידי המפלגות אינה הדרך לשלום או לצדק. זו הדרך לספקות ולחשדנות והיא יוצרת פתח ממשוהו שאינו קיים. הקיצוניות במערכת הבחירות תוביל רק לעוד מילחמה.

ח'אלד אל-חסן בתום נאומו בז'נבה, נולד עזבתי את חיפה ב-1948, היו הורגים אותי

עצה מציעה אותם, ומליאת המועצה מאשרת אותם. 80 מבין חברי המועצה הלאומית הם תושבי השטחים הכבושים. שמותיהם חסויים והם ידועים רק למתי מעט מההנהגה הבכירה של אש"ף. בהצבעות על נושאים שונים מצביעים גם נציגי השטחים הכבושים, והצבעתם נרשמת ונלקחת בחשבון בהצבעות הכלליות של המליאה. המועצה הלאומית, המקבילה למלמנט, בוחרת מתוכה את 14 חברי הוועד הפועל, גוף המקביל לממשלה. חבר הוועד הפועל חייב להיות חבר המועצה הלאומית.

ייסדי אירגון הפת"ח וחבר הוועד המרכזי של אירגון זה, שהוא הגדול ביותר בתוך אש"ף. ב-1951 היה בין מקימי מיפולת השיחרור האיסלאמית בירדן. ח'אלד אל-חסן (61) שני אחים צעירים, שגם הם מפורסמים. האני אל-חסן, חבר הוועד המרכזי של הפת"ח, ובילאל אל-חסן, עורך ראשי של השבועון יום אל-סבע (היום השביעי), היוצא לאור בפאריס. ח'אלד אל-חסן מתגורר בכוויית, שם גם מצויים עסקיו. במועצה הלאומית הפלסטינית, שהתכנסה לראשונה בירושלים ה'מיזרחית ב-1964, 480 חברים.

בירתי הצעירה, אמר לי ח'אלד אל-חסן בסיום הראיון, "את גרמת לי לספר סיפורים שלא סיפרתי מעולם לעיתונות." אל-חסן לא התכוון לחלק המר ליטי של הראיון, אלא לחלק האישי, שבו סיפר על ילדותו בחיפה ועל ביתו, שעדיין קיים שם, כחלק מן המיבנה של מערת אליהו. אל-חסן נאם בוועידת האו"ם של האירגונים הבלתי ממשלתיים, שבה נכחו 500 נציגים מכל העולם, מתוכם 70 ישראלים, נציגי אירגונים שונים במחנה-השלום. הוא שהה בז'נבה במהלך ימי

"אם יתנו לי,

אחדור לחיפה!"

● כלומר, אתה אינך אומר שאתה לא רוצה את רמלה, את יפו ואת חיפה?

אני משאיר הכל פתוח למשאומתן בוועידה בינלאומית.

● שמיר מדבר על משא ומתן ישיר ואתה מדבר על ועידה בינלאומית?

שמיר לא מדבר על משאומתן ישיר עם הפלסטינים, אלא עם ירדן ועם חלק הפלסטינים. זה לא משא ומתן, זו בקשה מהקורבן לחתום על הסכמתו להיות שלט באכזריות על ידי אחרים, ובמצב כזה אין לנהל משאומתן. הוא לא מכיר בשום זכות שלנו, הוא לא רוצה שנהיה קיימים. יוצרים כאן מצב של פחד, והפחד מסוכן לכולם. זהירות ופחד הם שני דברים שונים, ובעיקר כאשר הישראליים יוצרים פחד מפני הקורבן. מצב כזה פירושו או שרגשות האשמה משתלטים על המצפון ומונעים ריבור עם הקורבן, או שאתה עיוור ולא רואה ולא מוכן לראות את המציאות סביבך.

● יש שינאה של הפלסטינים לישראלים?

הפלסטינים מלאים נכעס, אבל

בראיון פנים-אל-פנים בז'נבה סיפר המנהיג הפלסטיני לענת סר גוסטי על ילדותו בחיפה, על בריחתו ב-1948 ועל הצעדים הבאים של אש"ף

● אתה רוצה לומר שלדעתך הישראלים אינם רוצים שלום? המנהיגים הישראליים אינם רוצים שלום. הם מסרבים לרבר עם האנשים שאיתם הם צריכים לעשות את השלום, הם מסרבים להכיר בהם, באותם האנשים, באותו העם שאיתו הם צריכים לחתום על חוזה-שלום. ● אם כך, מה היית מציע לעם בישראל לפני הבחירות? לתמוך במנהיג שיגיד להם שאין עוד מקום למדיניות של לא שלום ולא מילחמה, שאין מקום למדיניות של מילחמה, שאנחנו במירוץ-התיכון וצריכים להשתלב בו, שצריכים להכיר בעם הפלסטיני, בזכויותינו ובזכותנו להקים מדינה.

בכל כינוס של המועצה נבחר ועד פועל חדש, או שהמועצה מאשרת את הרכבו של הוועד הפועל הקיים. באש"ף גוף בכיר נוסף, שאין לו מקביל במדינה, והוא המועצה המרכזית, המונה 40 חברים. תפקידה של המועצה המרכזית לערוך דיונים בנושאים דחופים שאינם מאפשרים את כינוס מליאת המועצה הלאומית. הראיון עם ח'אלד אל-חסן, איש גבוה וגדול במידותיו, נערך באוניברסיטת * לידו מוחא כף: אילן הלוי, הישראלי-לשעבר, נציג אש"ף באינטר-נציונל הסוציאליסטי.

החלק האחד של החברים הם נציגי אירגונים. האירגונים השונים המרכיבים את אש"ף, כולל האו"ם-גונים המזוינים, בוחרים באופן עצמאי את נציגיהם למועצה. חלק השני הם נציגים של האגודות העממיות השונות. ביניהן אגודות הנשים, האיגודים המיקצועיים, אגודות הסטודנטים, אגודות סופרים ועיתונאים. הנציגים נבחרים בסניפים ובאזורים השונים ונשלחים למועצה. גם נציגים אלה מתחלקים לפי מפתח האירגונים המרכיבים את אש"ף. הקבוצה השלישית היא קבוצה שנבחרת לפי מפתח אישי ונמצאים בה עצמאיים. מזכירות המועצה

הכינוס בשבוע שעבר והקדיש את זמנו למגישות עם נציגים שונים מרחבי העולם. בנאומו אמר אל-חסן שוועידה בינלאומית היא הדרך המעשית היחידה לשלום. אך אם תכרו המנהיגות הישראלית על הכרה בעם הפלסטיני, בזכויותיו הלאומיות ובזכותו להקמת מדינה פלסטינית על-פי חוק הבינלאומי, במיקרה כזה יש מקום למשא ומתן ישיר עם ישראל. "אתם", אמר לישראלים, "שמים עצמכם בתוך כלא של פחד. זה בית-הסוהר המסוכן ביותר, מכיוון שמפתחותיו נמצאים בידיכם ורק אתם יכולים לשחרר עצמכם ממנו... "אנו מבינים את הפחד שלכם ששורשיו בשואה, אך אנו לא אירופים, המזרח-התיכון מעולם לא ידע שואה ולא אפליה דתית או גזעית. אנחנו לא רוצים לזרוק אתכם לים וכרגע אתם אלה שזורקים אותנו למידבר." בהמשך נאומו דיבר אל-חסן על שתי מדינות, מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל. תפקידו הרישמי של ח'אלד אל-חסן: ממונה על יחסי-החוף של המועצה הלאומית הפלסטינית. ב-1980 מיסגרת תפקידו זה הוא אחראי על יחסים בין המועצה הלאומית לפלמנטים ברחבי העולם. הוא משמש בתפקיד זה מאז 1980. בין השנים 1974-1977 היה חבר הוועד הפועל של אש"ף. הוא ממ